

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
_____ Ярослав ЛАЗУР
«_____» _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія Європейського парламентаризму» для здобувачів вищої освіти 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» освітньої програми «Право».

Розробники: **Головач Андрій Йозефович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права

протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Іван ПЕРЕШ

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол № 2 від «08» вересня 2025 року

Голова науково-методичної комісії _____ Павло ЧЕРЕВКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,1 самостійної роботи – 3,2	4-й	
	Лекції:	
	30	
	Практичні (семінарські):	
	60	
Вид підсумкового контролю: Денна форма навчання – залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового поточного контролю: модульна контрольна робота	Самостійна робота:	
	54	
Форма підсумкового контролю: усна		

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія Європейського парламентаризму – навчальна дисципліна, яка займає важливе місце в системі підготовки фахівців - юристів. Історія такого явища як парламентаризм впливає на розуміння студентами витоків природи законодавчої влади в Європейських країнах. Ознайомлення з виникненням та формуванням основних законодавчих органів країн Європи, особливостями законотворчої процедури та фігури законодавця. Історія вивчення виникнення і діяльності законодавчої гілки влади покликане ознайомити студентів з основними організаційними принципами та історією її розвитку.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Історії Європейського парламентаризму»: ознайомлення здобувачів освіти із специфікою предмету; основними теоретико-правовими та історико-правовими здобутками і поглядами, що склалися у сучасній теорії та практиці законодавчої діяльності.; оволодіння здобувачами освіти основними історико-правовими поняттями і категоріями, що відіграють основоположну роль у системі знань про історію виникнення і функціонування законодавчої влади . У першу чергу, це пов'язано з розглядом питань, що стосуються предмету, структури, функцій і природи законодавчої гілки влади,; основних чинників що вплинули на історію формування сучасних законодавчих інститутів , принципів законотворення тощо.

У програмі реалізується раціональне поєднання загальноосвітнього та професійного навчання здобувачів освіти, максимальне наближення курсу до специфіки правознавчого фаху. Її доповнено теоретичним матеріалом, значимим із точки зору інтенсифікації діяльності в різних галузях юридичної практики. Увага у вивченні предмета повинна приділятися світоглядним та духовно-практичним аспектам відношення людини до світу. У рамках навчальної дисципліни також розглядається сутність та зміст законодавчої діяльності взаємовідносинах з іншими гілками влади. Вивчення курсу «Історія європейського парламентаризму» дає можливість поєднати історичний та правовий підходи щодо актуальних проблем сучасності законодавчої влади.

Відповідно до освітньої програми для спеціальності «Право», вивчення дисципліни «Історія європейського парламентаризму» (ОК1) сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких *компетентностей*, як:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності

СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія європейського парламентаризму» вивчається на другому році навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня і, відповідно, до структурно-логічної схеми освітньої програми «Право» опанування дисципліни потребує попереднього вивчення освітніх компонентів таких як історія держави і права зарубіжних країн, теорія держави і права та конституційне право.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Право» вивчення навчальної дисципліни «Історія європейського парламентаризму» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (РН):

Програмні результати навчання	Шифр РН
Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання	РН 1
Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.	РН 2
Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження	РН 3
Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.	РН 4
Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності	РН 8

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія європейського парламентаризму» :

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр РН
Знати формувати відповідні світоглядні позиції на основі розуміння сутності права, місця і ролі права в житті суспільства з метою якісного підвищення рівня професійних компетентностей в галузі права	РН 1
Уміти напрацьовувати навичок щодо самостійного осмислення процесів, які відбуваються у сучасному суспільстві, у пошуку шляхів до гуманізації суспільних відносин та втілення правових цінностей у сфері права	РН 2
Знати формувати абстрактні поняття і оперувати ними, використовуючи прийоми логічного мислення. Уміти давати критичну оцінку й переосмислювати накопичені знання щодо розвитку правових феноменів, застосовуючи метод рефлексії	РН 3
Знати вести діалог й аргументувати свою позицію під час публічних виступів та проведення занять з навчальною метою. Уміти організувати та володіти навичками під час різних етапів дискусії у службовій взаємодії (докомунікативний, комунікативний та посткомунікативний етапи) Знати формулювати правові обґрунтування та висновки, пропозиції, рекомендації.	РН 4
Здатність при здійсненні наукових досліджень виявляти змістовну, методологічну (світоглядну) і програмно-оціночну частину різноманітних теорій та доктрин Здатність осмислювати та аналітично оцінювати складні наукові проблеми Вміння відображати результати досліджень у різних видах наукових робіт (тезах, статтях тощо) Напрацювання комунікативних, дидактичних, гностичних та проєктивних здібностей з метою викладання юридичних дисциплін на високому рівні Вміння проявляти креативність, виявляти творчий підхід при застосуванні методів і засобів навчання	РН 8

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Основними видами навчальних занять є: лекція, практичне заняття, самостійна робота, індивідуальна робота, консультація.

Види навчальних занять проводяться у таких формах: пояснення, розповідь, навчальна дискусія, самостійна робота.

Методи навчання: філософсько-правові методи; логічні методи; спеціально-юридичні методи, зокрема, історико-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний; пошуковий метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод мозкового штурму; метод проблемного викладу; дослідницький метод; робота в малих групах тощо.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: заслуховування виступів у ході проведення практичних занять; виконання кожним із здобувачів освіти індивідуального творчого завдання (есе), яке захищається у вигляді доповіді відповідно до запропонованих тем у рамках навчальної дисципліни.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: письмовий екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			Есе	40	100
5	5	5	5	5	5	10	10			10		
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15						
10	10	5	5	5	5	10				10	40	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	15	40
Есе	1	10

Модульна контрольна робота	1	50
Разом	10	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру, в якому вивчається дисципліна, здобувачі освіти повинні написати модульну контрольну роботу, що оцінюються у діапазоні від 0 до 50 балів.

Модульна контрольна робота здійснюється у формі надання письмових відповідей на 10 запитань, кожне з яких оцінюється у 5 балів. Підсумкова кількість балів за модульну контрольну роботу складається із сукупності правильних відповідей на 10 запитань і не може перевищувати 50 балів.

Неявка чи невиконання модульної контрольної роботи оцінюється в 0 балів незалежно від причини невиконання (неявки).

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Екзаменаційна методика оцінювання. До складання екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які мають підсумковий доекзаменаційний рейтинговий бал не менше 35.

Здобувач вищої освіти, доекзаменаційний рейтинговий бал якого складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний покращити його до початку екзамену під час чергування викладачів на кафедрі у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету. В протилежному випадку, здобувач не допускається до екзамену, і у нього виникає академічна заборгованість.

Залік з навчальної дисципліни здобувач вищої освіти може не скласти, якщо він успішно пройшов усі модульні контролі та його влаштовує підсумкова доекзаменаційна рейтингова оцінка за навчальний рік. Здобувачі вищої освіти, рейтинговий бал яких становить від 35 до 59, залік складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на екзамені рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання заліку оцінка не може бути менша за доекзаменаційний рейтинговий бал.

Залік проводиться у уній формі. Заліковий білет складається з двох теоретичних питань. Оцінювання результатів навчання на заліку здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за залік вноситься у відомість обліку успішності.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

Знання здобувачів вищої освіти з дисципліни оцінюється за такими критеріями:

оцінку **«відмінно» (90-100 балів, A)** заслуговує здобувач освіти, який: всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку **«добре» (82-89 балів, B)** – заслуговує здобувач освіти, який: повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку **«добре» (74-81 бал, C)** заслуговує здобувач освіти, який: в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку **«задовільно» (64-73 бали, D)** – заслуговує здобувач освіти, який: знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку **«задовільно» (60-63 бали, E)** – заслуговує здобувач освіти, який: володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка **«незадовільно» (35-59 балів, FX)** – виставляється здобувач освіти, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка **«незадовільно» (35 балів, F)** – виставляється здобувач освіти, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі освіти, а до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни – здобувачі освіти, які отримали не менше 35 балів (враховуються як результати модульної контрольної роботи та поточного контролю під час семінарської та самостійної роботи здобувач освіти).

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі освіти, підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Здобувач освіти, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (менше 34 балів), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1.

Мета завдання вивчення курсу «Історія європейського парламентаризму. Періодизація курсу. Методологія. Джерельна база.

Тема 2.

Сучасний стан дослідження виникнення та функціонування парламенту. Різні школи і підходи до вивчення проблеми. Теорія поділу влад, як одна з основних джерел походження парламентаризму. Природа, сутність, системні характеристики Парламентаризму. Етапи розвитку парламентаризму.

Тема 3.

Причини і передумови виникнення ранніх парламентів в країнах Європи. Їх повноваження, процедура скликання, строк дії повноважень та процедура розпуску. Парламентаризм як сукупність характеристик представницького правління.

Тема 4.

Особливості виникнення парламентів в різних країнах Європейського континенту. Спільне і особливе. Генеза та еволюція парламентаризму: від античності до сучасності . Європейські середньовічні парламенти

Тема 5.

Особливості виникнення парламентів в країнах Північної Європи. Спільне і особливе. Виникнення Едускунти у Фінляндії, у Данії фолькетінга, Ерахтаса в Ірландії, Альтінга в Ісландії, Стртіга в Норвегії та рійгікогу в Естонії . Історія виникнення представницьких органів в країнах Балтії

Тема 6.

Особливості виникнення та виконання представницьких функцій органами південної Європи. Генеральні кортеси в Іспанії, однапалатний парламент Греції, Однапалатний парламент республіки Кіпр.

Тема 7.

Парламент Англії як один з найстаріших представницьких органів Європи. Традиції парламентаризму та принципи здійснення представницької діяльності. Історія розвитку британського парламентаризму в різні історичні епохи.

Тема 8.

Бікамералізм. Для яких держав характерні двопалатні представницькі органи. Історія їх виникнення .Федеральні збори Австрії. Федеральний парламент Бельгії Генеральні штати

Нідерландів, парламент Чехії, Двопалатна асамблея республіки Польща, парламент Румунії, Двопалатний парламент Франції, та Німеччини і двопалатні парламенти Італії та Ірландії.

Тема 9.

Однопалатні парламенти. Історія виникнення та діяльності. Болгарії, Хорватії, Кіпру, Люксембургу, Мальти, Португалії, Словаччини, Угорщини та Латвії.

Тема 10.

Витоки, становлення та розвиток представницької влади в Україні. Історичні аспекти формування та функціонування представницької влади на території України. Народовладдя і представницька влада на Русі. Становлення представницької влади на українських землях під впливом іноземних держав. Українські землі в складі Речі Посполитої. Сеймикова активність. Центральна Рада та Генеральний Секретаріат. Традиції українського парламентаризму за часів Австрійської імперії та Австро-Угорського союзу

Тема 11.

Базові філософсько-світоглядні ідеї парламентаризму. Європейські, вітчизняні та американські концепції парламентаризму. Концепція про змішане управління та рівновагу влад. Демократія в представницькому правлінні. Концепція територій спроможних громад

Тема 12.

Політична еліта: сутність, етапи становлення, традиції, непотизм. Поняття політичної еліти. Історія виникнення. Природа політичної еліти. Парламентська еліта. Квазіеліта. Протоеліта. Латент еліти, або тіньові еліти. Відкрита еліта. Закрита еліта. Легітимна та нелегітимна еліти. Рекрутування еліт.

Тема 13.

Державно-політична еліта та парламентське лідерство

Поняття Державно-політичної еліти. Адміністративно-управлінська еліта та її функції. Політичне лідерство. Політико-історичні фактори. Політична культура. Персоніфікація політичних явищ. Особливості парламентського лідерства

Тема 14.

Парламент і релігія. Історія взаємин. Витоки взаємовідносин між парламентом та релігійними організаціями. Основні моделі державно - церковних відносин та вплив парламенту на них. Державна релігія. Специфіка моделі державно- церковних відносин в Україні.

Тема 15.

Парламент і міжнародні відносини. Історія міжпарламентських відносини. Вплив парламенту на зовнішню політику держави. Інститут з політичного лобіювання процесів європейської інтеграції. Поняття ратифікації міжнародних договорів. Денонсація міжнародних договорів

Тема 12 Політична еліта: сутність, етапи становлення, традиції, непотизм		2	4									
Тема 13 Державно-політична еліта та парламентське лідерство		2	4									
Тема 14. Парламент і релігія. Історія взаємин		2	4									
Тема 15. Парламент і міжнародні відносини.		1	4									
Разом за модуль		13	30									
Разом за семестр		30	60									

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Мета завдання вивчення курсу «Історія європейського парламентаризму.»	4	
2	Сучасний стан дослідження виникнення та функціонування парламенту.	4	
3	Причини і передумови виникнення раних парламентів в країнах Європи	4	
4	Особливості виникнення парламентів в різних країнах Європи	4	
5	Виникнення представницьких органів в країнах Північної Європи.	4	
6	Історія виникнення та функції представницьких органів в країнах південної Європи.	4	
7	Історія розвитку англійського парламентаризму	4	
8	Бікамералізм. Історія двопалатних представницьких органів.	4	
9	Історія виникнення однопалатних парламентів в країнах Європи.	4	
10	Витоки, становлення та розвиток представницької влади в Україні	4	
11	Базові філософсько-світоглядні ідеї парламентаризму	4	
12	Політична еліта: сутність, етапи становлення, традиції, непотизм	4	
13	Державно-політична еліта та парламентське лідерство	4	
14	Парламент і релігія. Історія взаємин	4	
15	Парламент і міжнародні відносини.	4	
	Разом	60	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розкрийте сутність поняття глибинної демократії та методу “Світова робота”	4	
2	Англосаксонська та континентальна традиції в організації структури парламентів	4	
3	Суть поняття парламентська та урядова криза і які існують механізми її подолання?	4	
4	Поясніть сутність поняття “гетерархія”	4	
5	Охарактеризуйте недоліки демократії.	4	
6	Основні загрози руйнації парламентаризму.	4	
7	Ознаки та системні наслідки руйнування парламентаризму як переваги законодавчої гілки над виконавчою	4	
8	Історичні витоки бікамералізму.	4	
9	Роль стратегічних комунікацій у забезпеченні представницької демократії.	4	
10	Класифікація парламентів відповідно до їх повноважень або компетенцій.	4	
11	Охарактеризуйте зв'язок стратегічних наративів з державною ідеологією та національною ідеєю	4	
12	Функції первинних і вторинних органів представницької влади.	4	
13	Чи є глава Української держави учасником законодавчої влади?	4	
14	Втрати системи прийняття рішень за відсутності парламентської дискусії щодо законопроектів.	4	
15	Охарактеризуйте роль стратегічних комунікацій у забезпеченні представницької демократії.	4	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби – персональні комп'ютери, мультимедійний проектор.

Програмне забезпечення – пакет Microsoft Office, сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ», платформа «MOODLE», додаток GOOGLE MEET, корпоративна електронна адреса на домені UZHNU.EDU.UA.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Азаренко Т. Парламентський бікамералізм та адміністративно-територіальна реформа. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 11. С. 171–174
2. Гошовська В. А. Парламентаризм: підручник. 3-ге вид., допов. й розшир. / В. А. Гошовська та ін. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2024. 592 с
3. Дудко І. Д. Міжнародний парламентаризм в інтерпретаціях західної політичної думки. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2022. № 37. С. 172–177.
4. Дудко І. Класифікаційні ознаки міжнародних парламентських інституцій: до питання про теоретичні засади міжнародного парламентаризму. Вісник ННІ ПУДС. 2023. № 2(18). С. 38–42.
5. Парламентаризм: курс лекція для студентів юридичного факультету. Ужгород, 2024, 121 с

Допоміжна література

1. Батанов О.В. Парламентаризм як феномен і категорія сучасного конституційного права. Правова держава. Вип. 33. Київ: Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2022. С. 250-261.
2. Бородін І.Л. Парламентаризм як історико-правова категорія. Бородін І. Л. Юридичний вісник 2 (55) 2020. С.43-48.
3. Волощук О. Т., Качурінер В. Л., Колесник В. Ю. Конституційне право зарубіжних країн: навч.-метод. посіб. Одеса: Фенікс, 2021. 145 с
4. Гапоненко В.А. Специфіка парламентаризму як інституту демократії у сучасній Україні. Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 87 / Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. С. 222.
5. Гнатенко Н. Пошуки шляхів легалізації лобізму в Україні: зміна парадигм / Н. Гнатенко // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. –2021. – № 1. – С. 172
6. Дудко І. До питання про дипломатію і міжпарламентські зв'язки Верховної ради України в умовах широкомасштабної агресії РФ. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2022. Вип. 42. С. 212–219
7. Ірклієнко А.І. Бікамералізм як форма конституційної демократії. Порівняльно-правовий аналіз: монографія. Київ: Видавничий дім «Інтернаука», 2022. С. 145.
8. Камінська Н. В. Парламентська дипломатія та її значення в умовах дії правового режиму воєнного стану. Альманах права. 2022. Вип. 13. С. 68–72.
9. Парламентаризм як політичний інститут: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: А. Прохоренко, А. Пехник; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса: Фенікс, 2023. С. 11.
10. Тихомірова Є. Лобізм як складова міжнародного PR /Є. Тихомірова // Політичний менеджмент.—2023.—№1.—С. 143–151.
11. Камінська Н. В. Парламентська дипломатія та її значення в умовах дії правового режиму воєнного стану. Альманах права. 2022. Вип. 13. С. 68–72
12. Малічин, О. М. (2020). Теоретико-методологічні підходи дослідження парламентаризму в Юридична наука, 1(5(107), 24–33. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-107-5-1.03>
13. Мостова Д. Ю. Різновиди публічної дипломатії в публічному управлінні. Держава та регіони. 2020. № 1 (69). С. 18–26
14. Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність : матеріали 14-ої Всеукраїнської наукової конференції (м. Львів, 02 грудня 2022 р.) / Національний університет «Львівська політехніка»; упоряд. : І. Я. Терлюк. Львів : Л-Прес, 2022.

15. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014–2022 рр.): кол. моногр. / І. В. Артёмов, С. В. Віднянський та ін. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 284 с.

16. Хоменко О. В. Правові дефініції: поняття, природа та значення (порівняльно-правовий аспект): дис. д-ра філос. за спец. 081 «Право» (08 - Право). Київ, 2020. С. 9.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV: станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Цивільний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV: станом на 27 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
4. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III : станом на 19 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI: станом на 16 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
6. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV: станом на 18 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
7. Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII станом на 18 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm> – Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія.
2. <http://www.lsl.lviv.ua/> - Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника.
3. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.
4. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
5. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html> - каталог національних бібліотек та інформаційних центрів України.
6. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libweb.html> - каталог національних бібліотек країн світу.
7. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> - каталог електронних бібліотек України.
8. <http://www.nbuv.gov.ua/db/ref.html> - реферативна база даних НБУ ім. В.І.Вернадського (включаючи юридичні науки).
9. <http://www.nbuv.gov.ua/online-2010/> - передплачені науково-інформаційні ресурси НБУ ім. В.І.Вернадського.
10. <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/> - електронні наукові видання НБУ ім.В.І.Вернадського.
11. <http://www.friends-forum.com/forum/printthread.php?t=5838&pp=30> - енциклопедії та словники.
12. <http://www.lib.com.ua/> - електронна бібліотека.
13. <http://www.slovari.org> – каталог словників (у тому числі, юридичні)
14. <http://www.ebk.net.ua> – повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева).
15. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.htm> - юридична бібліотека (Україна)

16. <http://pravo.biz.ua/> - юридична бібліотека (Україна).
17. <http://www.vuzlib.net/> - економіко-правова бібліотека (оцифровані підручники)
18. <http://chitalka.info/pravoznavstvo.html> – безкоштовна здобувач освітиська бібліотека юридичних ресурсів.
19. www.lawukraine.com - каталог юриста.
20. www.defence.com.ua - сам собі юрист.